

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ГРОМАДІ

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “27” серпня 2021р.

м. Івано-Франківськ – 2021р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальна робота в громаді
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета навчальної дисципліни «Соціальна робота в громаді» – оволодіння студентами основами знань про діяльність громад, їх правових засад, використання ресурсів для їх розвитку, стратегій і тактик діяльності соціальних працівників у громаді, забезпечення партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади.

Завдання курсу спрямовані на:

- оволодіння студентами знаннями сутності «громада», «територіальна громада», «карта громади» та «ресурси громади» організаційних основ соціальної роботи в громаді в різних державах за кордоном, особливостей системи соціального забезпечення та методики її здійснення; вміння використовувати методи та форми соціальної роботи з різними групами населення: розробляти соціальні проекти, налагоджувати партнерство в громаді.

Компетентності

У результаті вивчення курсу «Соціальна робота в громаді» студенти зможуть набути

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати проблеми у функціонуванні громад, здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності соціального працівника або у процесі навчання.

Загальні компетентності: здатність розробляти моделі, соціальні проекти, оцінювати та забезпечувати якість діяльності фахівця соціальної роботи в громаді, виявляти ініціативу, здатність до дії в новій ситуації, генерувати нові ідеї і міжособистісної взаємодії, працювати в команді.

Фахові компетентності: здатність до розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб за місцем проживання. здатність оцінювати соціально-політичні процеси, пов'язані з соціальним розвитком держави; здатність до аналізу психічних властивостей, станів і процесів, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади; здатність до діяльності з попередження соціальних ризиків, складних життєвих обставин, запобігання та вирішення соціальних конфліктів.

Результати навчання

Студенти мають вміти : аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах. визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності. використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів. самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога. аналізувати, прогнозувати та обґрунтовувати різні явні і приховані зміни у соціальних структурах, системах, сферах сьогодення.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Сучасні підходи до розуміння громади	Поняття громади. Типи громад. Соціологічний, політико-правовий та соціально-педагогічний підходи до трактування громади. Характеристики громади	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, відповіді на запитання.
2.	Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді	Роль громади у житті слов'ян за часів Київської Русі. Соціальні аспекти діяльності українських братств як православних громад. Сільська громада як інститут соціальної підтримки незахищених верств населення. Роль громадських організацій "Громада" та "Просвіта" в організації соціальної роботи з населенням. Організація соціальної роботи в сусідських	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання; обговорити на семінарі.

		спільнотах у 70 -80 -х роках ХХ ст. Особливості організації соціальної роботи з різними категоріями населення в територіальних громадах на сучасному етапі розвитку українського суспільства	
3.	Теоретичні основи соціальної роботи в громаді	Аналіз концепцій змісту соціальної роботи в громаді. Сучасні моделі практичної соціальної роботи в громаді. Змістові компоненти соціальної роботи в громаді. Принципи організації соціальної роботи в громаді. Методи вивчення проблемно-потребового поля членів громади. Класифікація локальних ініціатив. Технологічні етапи здійснення їх підтримки. Стратегії і тактики діяльності соціальних працівників в гром	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
4.	Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді	Ресурси як необхідна умова забезпечення діяльності. Характеристика різновидів ресурсів соціальної роботи в громаді (природні, матеріальні, людські, інституційні, інформаційні). Зовнішні та внутрішні ресурси організації соціальної роботи на рівні громади.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
5.	Розробка і впровадження соціальних проектів на локальному рівні	Поняття соціального проекту. Його різновиди. Етапи розробки соціального проекту в громаді. Особливості реалізації соціального проекту. Моніторинг та оцінка соціальних проектів у територіальній громаді.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання; обговорити на семінарі.

6.	Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади	Сутність партнерства у соціальній роботі. Модель партнерства у межах територіальної громади. Механізми функціонування взаємодії між державними, громадськими організаціями та бізнесовими структурами у громаді. Роль засобів масової інформації у забезпеченні та підтримці партнерства в межах громади.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
7.	Соціальна підтримка різних категорій населення в закладах соціального спрямування в територіальній громаді.	Модернізація і впровадження нових технологій соціальної роботи за місцем проживання. Специфіка процесу розширення мережі закладів соціального спрямування. Організація недержавних соціальних установ на основі співпраці з бізнесовими структурами.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
8.	Соціальна робота у громаді в європейських країнах.	Особливості діяльності соціальних служб в громадах Англії. Особливості соціальної роботи в Шотландії. Політичні передумови та організація соціальної роботи в шведських громадах. Перерозподіл доходів та соціальна допомога та діяльність соціальних служб. Соціальна робота в громадах Франції. Характеристика інноваційних інституцій та форм соціальної роботи в громаді в окремих європейських країнах.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
9.	Соціальні служби та форми роботи з населенням в громадах Америки та Канади	Типи соціальних служб у громаді. Зміст та форми роботи громадських центрів (Community Centers) в Америці та Канаді. Роль сімейних центрів в організації соціальної роботи на рівні громади. Реалізація різних форм соціокультурної анімації в культурно-дозвіллевих центрах	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Контрольна робота	20
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 50 балів за написання письмового екзамену та 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточне оцінювання, 20 балів – за контрольну роботу та 5 балів – самостійну роботу.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література: 1. Батанов О.В. Територіальна громада - основа місцевого самоврядування в Україні. К., 2001. 260 с. 2. Безпалько О.В. Концептуальні підходи до організації соціально-педагогічної роботи в громаді. Наука і сучасність. 36. наук, праць НПУ ім. М.П.Драгоманова. Київ:Логос, 2004. - С.3-12. 3. Безпалько О.В. Соціально-педагогічні аспекти діяльності громад в Україні: ретроспективний огляд. Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія	

16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. Вип.1 (11). К: НПУ, 2004. - С.63-72.
4. Водолазкий В.В. Формування зв'язків із громадськістю в органах місцевого самоврядування України: соціологічний аналіз моделей. Автореф. дис. ... канд. соціол. наук. 22.00.03. К.,2003. 16с.
5. Гордієнко Л.О. Громада як один із педагогічних чинників у соціальному вихованні молоді Великої Британії. Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 11. Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління. 36. наук, праць. - К.:НПУ ім.. М.П.Драгоманова, 2004. №1(23). С. 61-67.
6. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: Метод, матеріали для тренера / О.В.Безпалько та інші; Під заг. ред. І.Д.Зверевої. К.: Наук, світ, 2004. 69с.
7. Громади України: на шляху відродження. К.: "Ай- Бі", 2002. 279 с.
8. Жуков В., Скуратівський В. Соціальне партнерство в Україні. Навч. посібник. К.: Видво У АДУ, 2001.- 120с.
9. Закон "Про місцеве самоврядування" від 21.05. 1997 року.-[http:// www. rada. kiev. ua](http://www.rada.kiev.ua).
10. Капраль М.М. Національні громади Львова XVI-XVII ст. (соціально-правові взаємини). Автореф. дис. ... докт. істор. наук: 07.00.01 / НАН України Інститут народознавства. - Львів, 2004. -34с.
11. Капська А.Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навчально-методичний посібник. - К.: УДЦССМ, 2001.-220с.
12. Климанська Л., Софин О. Громада в системі громадянського суспільства. // Реформування соціальних служб в Україні: сучасний стан та перспективи: 36. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. /За ред. Неллі Ничкало, Бреда Мак Кензі. Львів-Вінніпег: Видавнича фірма "Малті-М".-Львів, 2003. - С.78-81.
13. Маккорлі С, Лінч Р. Управління діяльністю волонтерів: Як залучити громадськість до вирішення проблем суспільства. Пер С англ.. - К.Турт, 1998. - 286с.
14. Малков Д. Ю. Діяльність клубів за місцем проживання дітей та молоді в системі ЦССМ м. Києва: Навчально-методична збірка / Д.Ю. Малков, К.С.Шендеровський. К., 2002. 61 с.
15. Місцеве самоврядування у громаді: практ. посіб. для депутатів місц. рад та активістів громад. / За ред. А.Ткачука - К • ТОВ "ІКЦ ЛЕСТА", 2004.- 304с.
16. Микитенко Н. Мезо- та макрорівні соціальної роботи у Канаді (робота з групами, громадами та вплив на соціальну політику). Наукові записки Тернопільського національного університету. Серія Педагогіка. 2004. №6. 179-185.
17. Найдьонова Л.А. Соціально-психологічні феномени створення територіальних спільнот Практична психологія та соціальна робота. 2004. №6. С.19-22.
18. Новіков В. Соціальне партнерство. Соціальна політика і соціальна робота. 2000. - № 1. - С.47-52.

19. Петрова І.В. Організація культурно-дозвілдової діяльності клубів у країнах Західної Європи та США. Дис....канд. пед. наук. 13.00.06. - К., 2000. - 245с.
20. Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проектів / Під ред. І.Зверевої, Г.Лактіонової. К.:Науковий світ, 2001.49с.
21. Плотніков П.В. Партнерство молоді та органів влади - шлях до прискорення соціалізації. Монографія. Донецьк: Поліграфіст, 2001. 330с.
22. Побірченко Н.С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських громад у другій половині ХІХ - на початку ХХ століття.Кн.1.:Київська громада. К.: Наук, світ, 2000. 307с.
23. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.02 р. "Про затвердження Порядку проведення конкурсу проектів, програм, розроблених громадськими організаціями, стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї". Нормативно-правове забезпечення діяльності соціальних служб для молоді. Частина І. К.: ДЦССМ, 2003. С.62-67.
24. Семигіна Т. Робота в громаді як складова діяльності соціального працівника // Соціальна політика і соціальна робота. 2001. Х24. С.61-71.
25. Семигіна Т. Робота в громаді: практика й політика. К.Видавничий дім "КМ Академія", 2004. 180с.
26. Соціальна робота: технологічний аспект. Навч. посібник / За ред. проф. Капської А.Й. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 352с.
27. Стратегія і тактика комунікацій із громадськістю для організацій третього сектора: методичний посібник / За ред. В.Г. Королька. К.:Інтелектуальна перспектива, 2003. 216с.
28. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах / За ред. проф. Капської А.Й. К, ДЦССМ, 2001. 140с.
29. Ткачук А. Ф. Населення чи громада? Або як впливати на місцеву владу. К.: Інститут громадянського суспільства, 2003. 73 с.
- 30.Яценко А.М. Організаційно-культурні ресурси і механізми соціального управління. Монографія. - Одеса: "Астропринт", 2003 208с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Лемко Галина Іванівна
Контактна інформація викладача	+380982278480 halyna.lemko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та
--------------------------	---

	<p>принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p>

	Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час занять	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» – ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Отримання додаткових балів можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування

	<p>результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-докуме нти/polozhenja/</p>
--	---